

ЕКОНОМІКА

УДК 330.1

DOI: <https://doi.org/10.32782/СМІ/2025-13-1>**Боденчук Л.Б.**

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри економіки та менеджменту,
Придунайська філія ПрАТ «Вищий навчальний заклад
«Міжрегіональна Академія управління персоналом»

Боденчук П.С.

викладач кафедри економіки та менеджменту,
Придунайська філія ПрАТ «Вищий навчальний заклад
«Міжрегіональна Академія управління персоналом»

Філіпова Н.А.

старший викладач кафедри права,
Придунайська філія ПрАТ «Вищий навчальний заклад
«Міжрегіональна Академія управління персоналом»

**РОЛЬ ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ
У ФОРМУВАННІ БІЗНЕС-ПРАВА В УКРАЇНІ**

Досліджено взаємозв'язок між економічною теорією, історією управління та бізнес-правом, які спільно формують засади ефективного функціонування економіки. Економічна теорія, що вивчає закономірності ринкових процесів, значною мірою впливає на розробку законодавчих норм, які регулюють ключові аспекти підприємницької діяльності. Автори аналізують приклади інтеграції економічних концепцій у законодавство, зокрема у податкове, антимонопольне та екологічне регулювання. Висвітлено, що економічні ідеї сприяють підвищенню ефективності державного регулювання, оптимізації ресурсів та досягненню довгострокових стратегічних цілей. Особливу увагу приділено синергії економічної теорії та права, що дозволяє створювати збалансоване нормативне середовище. Таке середовище забезпечує підвищення економічної ефективності, стимулює соціальну справедливість, заохочує інвестиційну активність та сприяє сталому розвитку суспільства.

Ключові слова: економічна теорія, бізнес-право, історія економіки та управління, підприємницька діяльність.

Bodenchuk Liliya, Bodenchuk Pavlo, Filipova Natalia

The Pre-Danube branch of the Private Joint Stock Company
“Higher education institution
“The Interregional Academy of Personnel Management”

**THE ROLE OF ECONOMIC THEORY
IN THE FORMATION OF BUSINESS LAW IN UKRAINE**

The article investigates the relationship between economic theory, management history and business law, which together form the basis for the functioning of the economy. It is determined that economic theory, history of management, which provide scientific knowledge for understanding economic processes, and business law, which forms the legal framework for entrepreneurship, are interrelated. Economic theory forms the basic principles underlying the rules of economic law. For example, an understanding of the importance of competition and market equilibrium contributes to the creation of antitrust legislation. The ideas of taxation theory (Laffer curve, Keynesian approaches) have influenced tax legislation, establishing a balance between stimulating economic activity and filling the budget. The labor market theory (D. Ricardo, P. Samuelson) laid the foundations for minimum wage legislation, taking into account the impact on employment and living standards. The concepts of international trade (Ricardo's comparative advantage, Heckscher-Ohlin theory) determined the legislation on export-import operations, stimulating economic integration. Economic theory allows us to model the consequences of the introduction of legal norms. In particular, agency theory (Jensen and Meckling) has influenced corporate governance regulation by increasing investor confidence and ensuring capital inflows. Bankruptcy theories analyze the impact of legal mechanisms on market stability and risky behavior of companies. Models for predicting the consequences of changes in bankruptcy procedures help to create balanced rules for creditors, debtors and the economy as a whole. Theories of network effects (Shapiro, Varian) shape the regulation of the digital economy, ensuring fair competition and user protection. Environmental theories of sustainable development (G. Daly) have contributed to the creation of emission reduction standards and environmental taxation. The synergy of economic theory and business law creates a balanced regulatory environment that increases economic efficiency, encourages investment and promotes sustainable development. Economic ideas remain an important tool in shaping legislation aimed at achieving the strategic goals of the state.

Keywords: economic theory, business law, history of economics and management, entrepreneurial activity.

Постановка проблеми. Економічна теорія та бізнес право – це тісно взаємопов'язані галузі знань, кожна з яких має значний вплив на розвиток іншої. Економічна теорія надає наукові знання та методи, які дають змогу глибше розуміти економічні процеси, а бізнес-право націлене на створення правових рамок, що регулюють підприємницьку діяльність. У даній статті розглянуто як саме економічна теорія впливає на формування бізнес-права, які напрямки взаємодії існують і чому їхня синергія важлива для сучасного суспільства.

Аналіз останніх джерел і публікацій. Огляд сучасних досліджень і публікацій свідчить про активний інтерес до взаємозв'язку між економікою та правом, а також його впливу на реалізацію суб'єктивних прав і обов'язків. Ці питання розглядалися у працях М. Савчина [1], В.П. Кузьменко [4], А.А. Гриценко [8], А.М. Мерник [3], Ю.Г. Басараба [3] та інших науковців. Дослідження фокусувалися на аналізі впливу економічної ситуації в суспільстві на правову систему, зокрема на рівень правосвідомості громадян, особливості законодавства та ефективність його впровадження. Важливим аспектом була також оцінка зворотного впливу правових норм на економічну діяльність та соціально-економічний розвиток.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Попри значний науковий інтерес до питання взаємодії економіки та права, недостатньо досліджено, яким чином економічна теорія безпосередньо впливає на формування бізнес-права в Україні. Більшість наявних робіт фокусуються на загальних аспектах державного регулювання або окремих правових нормах, проте залишають поза увагою механізми інтеграції економічних концепцій у процес законотворення. Недостатньо розкрито також роль економічних ідей у підвищенні ефективності правового регулювання підприємницької діяльності, податкової політики, конкурентного середовища та екологічних стандартів.

Мета статті. Автори ставлять за мету дослідити, яким чином економічні концепції впливають на розробку законодавчих норм, а також визначити роль економічної науки у створенні ефективного нормативного середовища для підприємницької діяльності. Особливу увагу приділено механізмам інтеграції економічних ідей у правове регулювання та оцінці їхнього впливу на економічну ефективність, інвестиційний клімат і соціально-економічний розвиток країни.

Виклад основного матеріалу дослідження. Взаємодія економіки та права є складним, але надзвичайно важливим питанням як у теорії, так і на практиці.

Правові норми не лише відображають принципи організації економічної системи та інтереси різних суспільних груп, а й виступають дієвим інструментом регулювання економічного розвитку. Закони, укази, нормативні акти є засобами впровадження економічної політики держави, сприяючи її стабільності та ефективності. М. Савчин стверджує, що «економічні процеси з юридичного та соціального аспектів стосуються свободи. Тобто закономірності і випадковості зумовлюють стохастичність економічних процесів, оскільки вони ґрунтуються на свободі» [1, с. 11]

Юриспруденція в цьому контексті може розглядатися як логічне продовження економічної науки, а держава – як ключовий інститут, що формує необхідні

суспільні блага, забезпечуючи баланс між економічними та правовими аспектами розвитку. Відомий український економіст Михайло Туган-Барановський [2] підкреслював, що державне регулювання спрямоване на підтримку найперспективніших секторів економіки задля досягнення суспільного прогресу.

Важливо розуміти, що закони не можуть існувати у відриві від реальних економічних умов та потреб бізнесу. Український економіст і правознавець Володимир Косинський зазначав, що право має враховувати наявні соціально-економічні процеси, пристосовуватися до них та сприяти їхньому розвитку. В іншому разі ігнорування економічних реалій або спроба штучного нав'язування норм, не адаптованих до потреб суспільства, можуть призвести до кризи та навіть соціальних потрясінь. Інститути, які не базуються на реальних потребах і суспільних силах, рано чи пізно втрачають свою актуальність і зникають під тиском змін.

Право та економіка можуть впливати на суспільний прогрес за трьома різними напрямками.

1. Вони можуть прискорювати його в тих випадках, коли досить точно виражають об'єктивну логіку суспільного розвитку.

2. Вони можуть уповільнювати темпи суспільного прогресу, коли робляться спроби діяти всупереч об'єктивним законам.

3. Взаємозв'язок економіки і права може позначатися в суспільному розвитку вельми суперечливо, прискорюючи його рух в одному напрямку і стримуючи в іншому.

І економіка, і право мають певну самостійність, автономність у загальних рамках державних інтересів та інтересів різних страт. Вироблення засад найефективнішої економічної та правової політики, їх коригування - завдання багатьох країн. Право, як будь-який інший елемент надбудови, може встигати за змінами, що назріли в економіці, або відставати від них, і може вносити в господарське життя впорядкованість і організованість.

Економіка і право, їхнє співвідношення не залишаються незмінними. Упродовж усього свого існування право, з одного боку, зазнає зрештою визначального впливу економіки, зберігає єдність з економікою, а з іншого – загальнополітична ситуація може вести до дедалі більшого відносного відокремлення права від економіки, набуття правом дедалі більшої відносної самостійності та зростання зворотного впливу його на економіку.

Однак можливості правового впливу на економіку істотно обмежуються динамікою соціально-економічних перетворень. Удосконалення правових засад державного управління економікою - одне з важливих завдань суспільства.

Економічна теорія – це сукупність наукових знань і методів, що досліджують закономірності функціонування економіки. Вона охоплює широке коло питань, пов'язаних із виробництвом, розподілом і споживанням товарів і послуг, аналізом ринкових процесів і поведінки економічних агентів. Бізнес-право, в свою чергу, являє собою комплекс правових норм, що регулюють відносини у сфері підприємницької діяльності та економіки. Воно зачіпає такі аспекти, як фінансове право, податкове право, антимонопольне законодавство, захист прав споживачів тощо.

Економічна теорія відіграє важливу роль у формуванні бізнес-права, надаючи основу для розроблення законодавчих актів, що регулюють підприємницьку та економічну діяльність. На думку Мерник А.М. та Басараба Ю.Г. «Законодавча база є фундаментальним інструментом, який визначає правила гри для бізнесу. Вона включає в себе податкове законодавство, правила реєстрації підприємств, трудове законодавство та інші аспекти, які впливають на функціонування підприємств. Закони, що сприяють прозорості та конкуренції, стимулюють підприємства до розвитку та інновацій» [3, с. 49]. Можна виокремити кілька ключових напрямів впливу:

Перший напрям – визначення принципів регулювання.

Економічна теорія дає змогу виявити базові принципи, на основі яких формуються норми економічного права. Наприклад, розуміння важливості конкуренції та ринкової рівноваги призводить до створення антимонопольного законодавства, спрямованого на підтримання конкурентного середовища та запобігання монополізації ринків. Економічна теорія допомагає оцінити, наскільки ефективно конкретні норми права вирішують завдання регулювання.

Теорія оподаткування, розроблена економістами, такими як Артур Лаффер (крива Лаффера) і Джон Мейнард Кейнс, стала основою для розробки податкового законодавства. Вона підкреслює зв'язок між рівнем оподаткування і доходами бюджету, а також вплив податкового навантаження на економічну активність. Завдяки цим ідеям створені правила, які забезпечують оптимальний баланс між стимулюванням підприємницької діяльності та наповненням бюджету.

Теорія ринку праці, запропонована економістами, такими як Девід Рікардо та Пол Самуельсон, лягла в основу законодавства про мінімальну заробітну плату. Вона дозволила врахувати вплив гарантованого рівня оплати праці на зайнятість, рівень життя працівників і конкурентоспроможність бізнесу. Завдяки цим ідеям уряди розробили законодавство, що забезпечує соціальну справедливість, зменшуючи ризики надмірного безробіття.

Теорії міжнародної торгівлі, такі як концепція порівняльних переваг Девіда Рікардо та теорія Хекшера-Оліна, стали основою для створення законодавства, яке регулює експортно-імпортні операції та митну політику. Ці теорії дозволили сформувати угоди про вільну торгівлю (наприклад, між Україною та ЄС), які спрямовані на зниження митних бар'єрів і стимулювання економічної інтеграції.

Теорії ефективного ринку, розроблені економістами, такими як Юджин Фама, а також концепції поведінкової економіки (Річард Талер), стали основою для створення законодавства про фінансові ринки. Наприклад, вимоги до прозорості діяльності компаній, захист прав інвесторів і обмеження на інсайдерську торгівлю є результатом цих економічних досліджень.

Економічні теорії сталого розвитку, розроблені вчними, такими як Герман Дейлі, сприяли створенню законодавства щодо захисту довкілля. Концепція «забруднювач платить» лягла в основу екологічного оподаткування, а також стандартів щодо скорочення викидів CO₂. Ці принципи допомогли забезпечити баланс між економічною діяльністю та охороною природи.

Теорії економічних циклів, запропоновані Джоном Мейнардом Кейнсом, сформували основу для розробки законодавства про державне регулювання. В цьому дослідженні «було використано окремі положення попередніх теорій, подано нову макроекономічну концепцію, що пояснює механізм ринкового господарювання в цілому, причини його відхилень від рівноваги, а також напрями державного втручання в ринкову систему» [4, с. 39]. Наприклад, закони, які дозволяють урядам впроваджувати фіскальні й монетарні стимули під час економічних спадів, враховують ідеї про мультиплікатор і стимулювання сукупного попиту.

Другий напрям – моделювання та прогнозування наслідків.

Економічна теорія та бізнес-право тісно взаємодіють, забезпечуючи комплексний підхід до регулювання бізнесу та економічної діяльності. Одним із ключових аспектів цієї взаємодії є моделювання та прогнозування наслідків запровадження нових правових норм. У сучасному світі, де економічна динаміка змінюється швидко, такі підходи є незамінними для прийняття ефективних і збалансованих рішень.

Одним із прикладів є впровадження корпоративного регулювання. Агента теорія, розроблена такими економістами, як Майкл Дженсен і Вільям Меклінг [5], аналізує конфлікти між власниками бізнесу та менеджментом. Ці дослідження стали основою для створення правових норм, які регулюють діяльність рад директорів, права акціонерів та обов'язки керівників компаній. Завдяки економічним моделям було передбачено, що ефективна система корпоративного управління не лише знижує агентські витрати, але й підвищує довіру інвесторів до ринку, забезпечуючи приплив капіталу.

Значну роль у взаємодії економічної теорії та бізнес-права відіграє також законодавство про банкрутство. Економічні теорії досліджують, як різні механізми вирішення платіжної неспроможності впливають на ризикову поведінку компаній і стабільність ринків. Наприклад, моделі прогнозування наслідків змін у процедурах банкрутства дозволяють зрозуміти, які варіанти законодавчих змін сприятимуть реструктуризації бізнесу, а які можуть спровокувати зростання ризикованих інвестицій. Це дозволяє законодавцям створювати такі правила, які підтримують баланс між інтересами кредиторів, боржників і економіки загалом.

Регулювання інтелектуальної власності також демонструє, як економічна теорія впливає на бізнес-право. Теорії стимулювання інновацій, розроблені Жаном Тіролем [6], вивчають, як тривалість і обсяг патентного захисту впливають на інвестиції у науку та розробки. Ці дослідження використовуються для визначення оптимального балансу між захистом інтелектуальної власності та підтримкою конкуренції. Законодавці, спираючись на економічне прогнозування, можуть оцінити, чи сприятимуть посилені правила патентного захисту залученню інвестицій, або ж вони створять бар'єри для інноваційних компаній.

Ще однією сферою, де взаємодія економічної теорії та бізнес-права є критичною, є податкове стимулювання бізнесу. Економічні моделі, такі як крива Лаффера або теорії стимулювання інвестицій Пола Ромера, використовуються для аналізу впливу податкових пільг на економічну активність. Ці дослідження допомагають законодавцям передбачити, які сектори отримають

вигоду від таких стимулів, і оцінити загальні економічні наслідки. Наприклад, надмірні податкові пільги можуть стимулювати «перегрів» окремих галузей, тоді як добре збалансовані стимули сприятимуть економічному зростанню.

Таким чином, моделювання та прогнозування наслідків, запропоновані економічною теорією, забезпечують основи для розробки бізнес-права, яке враховує складні економічні процеси та інтереси всіх учасників ринку. Ця взаємодія дозволяє створювати правове поле, яке сприяє як економічній ефективності, так і соціальній справедливості.

Третій напрям – соціальна справедливість і перерозподіл ресурсів.

Взаємодія економічної теорії та бізнес-права є надзвичайно важливою в контексті соціальної справедливості та перерозподілу ресурсів. Питання рівності, справедливості та ефективного використання ресурсів давно займають центральне місце в економічних дослідженнях, і ці теоретичні розробки знаходять своє відображення в правових нормах, які регулюють як бізнес, так і соціальні відносини в суспільстві.

Однією з основних теорій, яка взаємодіє з соціальною справедливістю, є теорія соціального благополуччя. Ця теорія намагається визначити, як можна досягти найвищого рівня добробуту для максимальної кількості людей, враховуючи обмеженість ресурсів. Важливу роль в цій теорії відіграють принципи рівності та справедливості, які пропонують, що добробут має розподілятися таким чином, щоб забезпечити справедливі можливості для кожного індивіда, навіть якщо це означає певний перерозподіл багатства від багатших до бідніших. Ці ідеї стали основою для розробки соціальних програм, таких як соціальне страхування, пільги для незаможних верств населення та програми підтримки безробітних.

Зокрема, норми законодавства, які стосуються соціальних стандартів, часто ґрунтуються на цих економічних теоріях. Наприклад, законодавство про мінімальну заробітну плату є прямим результатом теоретичних пошуків рівності доходів і забезпечення гідного рівня життя для працівників. Ідеї про соціальну справедливість, закріплені в цих законах, дозволяють встановити такі мінімальні стандарти життя, які мають захищати найуразливіші групи від експлуатації і знижувати соціальну нерівність.

Згідно з принципами соціальної справедливості, також розробляються норми, що стосуються трудових відносин і соціальних пільг для працівників. Наприклад, законодавство про відпустки, оплату праці у святкові та вихідні дні, пенсійне забезпечення й інші форми соціального захисту прямо виникає з прагнення до перерозподілу ресурсів таким чином, щоб забезпечити всім громадянам доступ до базових соціальних благ, навіть якщо це призводить до деяких економічних витрат для бізнесу чи держави.

Особливо яскраво питання соціальної справедливості проявляються в процесах перерозподілу ресурсів у системі податків і субсидій. Теорія прогресивного оподаткування, яка виводиться з принципів соціальної справедливості, стверджує, що ті, хто має більші доходи, повинні платити більше податків, щоб таким чином забезпечити фінансування соціальних програм для бідніших верств населення. Водночас бізнес-право

регулює цей процес, надаючи механізми контролю за податковими платежами і розподілом державних ресурсів для досягнення соціальної рівності.

Законодавчі ініціативи в сфері екології також взаємодіють з економічними теоріями соціальної справедливості. Наприклад, розробка норм щодо корпоративної соціальної відповідальності ґрунтується на уявленнях про те, як великі компанії повинні взаємодіяти з суспільством, забезпечуючи не тільки економічну вигоду, але й вирішення соціальних та екологічних проблем. Принципи соціальної справедливості вимагають від великих корпорацій не тільки дотримання стандартів навколишнього середовища, але й активного внеску в розвиток місцевих громад через інвестиції в соціальні програми, освіту чи охорону здоров'я.

Співпраця представників економічної та теоретико-правових наук у розумних межах стає необхідною умовою прогресивного суспільного розвитку. Але ця співпраця передбачає й певні економічні знання у представників юридичної науки, вміння їх використовувати в дослідницькій діяльності. Адже юристи поділяються на теоретиків та практиків. Коли ми готували оцінки регулюючого впливу, нам вдалося попрацювати саме з другими, і цей досвід виявився успішним. Відомий вислів Коуза: «якщо ви хочете зрозуміти, як працює економічна система, почитайте юридичну, правову літературу. Справді, доки в роботу не включиться юрист, який знає механіку правозастосування, економістам багато чого буває незрозуміло в тому, як у реальності функціонують ті чи інші механізми» [7].

Неважко помітити природну спорідненість між цими двома предметами: метою обох є розуміння суспільних інститутів. Понад те, кожному з них притаманний яскраво виражений нормативний компонент: і юриспруденцію, і економічну теорію цікавить не тільки функція суспільних інститутів, а й те, як поліпшити їхню діяльність.

В економічній теорії є безліч законів, серед них закон попиту, закон вартості, закон спадної прибутковості, закон спадної корисності тощо. Економічні закони – стійкі, суттєві причинно-наслідкові, повторювані взаємозв'язки між людьми, що складаються в процесі виробництва, розподілу, обміну та споживання товарів, продукції та послуг. Юридичний закон – це залежні від рішень органів державної влади правила і норми поведінки суб'єктів господарювання на території даної країни. На кожен економічний закон припадає чимала кількість юридичних законів.

У підсумку, взаємодія між економічними процесами та правовими нормами в глобальному контексті визначає новий порядок світової економіки [8, с. 8].

Висновки. Взаємодія економіки та права є складною, але важливою сферою, яка забезпечує регулювання суспільних процесів та створює умови для сталого розвитку держави. Правові норми виконують не лише функцію відображення принципів організації економічної системи, але й виступають ефективним інструментом впровадження економічної політики. Закони допомагають регулювати конкуренцію, стимулювати інновації та підтримувати фінансову стабільність. Водночас спроби нав'язати норми, які не відповідають потребам бізнесу та суспільства, можуть мати негативні наслідки.

Економічна теорія тісно пов'язана із формуванням бізнес-права. Завдяки дослідженням таких еко-

номістів, як Джон Мейнард Кейнс, Артур Лаффер та Девід Рікардо, розроблялися норми податкового права, ринку праці та міжнародної торгівлі. Вони сприяли створенню ефективних механізмів оподаткування, захисту прав працівників і стимулюванню інновацій.

Економічні теорії слугують основою для прогнозування наслідків запровадження нових правових норм. Це дозволяє регулювати банкрутство, корпоративне управління та захист інтелектуальної власності. Законодавчі акти, які враховують результати таких досліджень, допомагають підтримувати баланс між інтересами держави, бізнесу та суспільства.

Крім того, важливим є питання соціальної справедливості, яке знаходить своє відображення у законодавстві про мінімальну зарплату, соціальний захист та екологічні норми. Принципи прогресивного оподаткування сприяють справедливому розподілу ресурсів.

Таким чином, положення економічних теорій, орієнтовані на соціальну справедливість і перерозподіл ресурсів, мають значний вплив на формування бізнес-правових норм, що регулюють діяльність компаній та бізнес-практики загалом. Вони допомагають створювати правову базу, яка забезпечує не тільки ефективне використання ресурсів, але й знижує соціальну нерівність, покращуючи якість життя для широких верств населення.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Савчин М. Правове регулювання та економічні свободи і права: монографія. Ужгород : Видавництво «РІК-У», 2020. 224 с.
2. Туган-Барановський М. І. Політична економія: курс популярний. Київ : Наук. думка, 1994. 261 с.
3. Мерник А. М., Басараба Ю. Г. Взаємозв'язок між правом та економікою в умовах сучасності. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2024. № 3. С. 48–50.
4. Кузьменко В. П. Теорія економічних циклів і глобальна фінансова криза. *Наукові записки НаУКМА*. 2011. Том. 120. Економічні науки. С. 36–43.
5. Jensen M., Meckling W. (1976) Theory of The Firm: Managerial Behaviour, Agency Costs, and Ownership Structure. *The Journal of Financial Economics*. Vol. 3, № 4. P. 305–360.
6. Tirole Jean. (1988) The Theory of Industrial Organization / Massachusetts: MIT Press, URL: <http://www.worldcat.org/title/theory-of-industrial-organization/oclc/17439201>
7. Priest, George L., Ronald Coase, Firms and Markets (September 11, 2014). Yale Law & Economics Research Paper No. 510. Available at: <https://ssrn.com/abstract=2497676>
8. Гриценко А. А. Економіка і право: структура взаємозв'язків. *Вісн. Нац. юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого. Сер. : Економічна теорія і право / редкол. : А. П. Гетьман та ін. Харків : Право, 2010. Вип. 1. С. 7–16.*

REFERENCES

1. Savchyn M. (2020) ravove rehulivannia ta ekonomichni svobody i prava: monohrafiia [Legal regulation and economic freedoms and rights: a monograph]. Uzhhorod: Vydavnytstvo "RIK-U", 224 p. (in Ukrainian)
2. Tugan-Baranovsky M. I. (1994) Politychna ekonomiiia: kurs populiarnyi [Political economy: a popular course]. Kyiv: Nauk. dumka, 261 p. (in Ukrainian)
3. Mernyk A. M., Basaraba Y. G. (2024) Vzaiemozviazok mizh pravom ta ekonomikoiu v umovakh suchasnosti [Interrelation between law and economy in modern conditions]. *Yurydychnyi naukovyi elektronnyi zhurnal – Legal scientific electronic journal*, No. 3, p. 48–50. (in Ukrainian)
4. Kuzmenko V. P. (2011) Teoriia ekonomichnykh tsyklyv i hlobalna finansova kryza. Naukovi zapysky NaUKMA [Theory of economic cycles and the global financial crisis. Scientific notes of NaUKMA]. Vol. 120. *Ekonomichni nauky – Economic Sciences*, pp. 36–43. (in Ukrainian)
5. Jensen M., Meckling W. (1976) Theory of The Firm: Managerial Behaviour, Agency Costs, and Ownership Structure. *The Journal of Financial Economics*. Vol. 3, № 4. P. 305–360.
6. Tirole Jean. (1988) The Theory of Industrial Organization / Massachusetts: MIT Press. Available at: <http://www.worldcat.org/title/theory-of-industrial-organization/oclc/17439201>
7. Priest, George L., Ronald Coase, Firms and Markets (September 11, 2014). Yale Law & Economics Research Paper No. 510. Available at: <https://ssrn.com/abstract=2497676>
8. Hrytsenko A.A. (2010) Ekonomika i pravo: struktura vzaiemozviazkiv. [Economy and law: the structure of interrelations] *Visn. Nats. yuryd. akad. Ukrany im. Yaroslava Mudroho. Ser. : Ekonomichna teoriia i pravo – Bulletin of the Yaroslav Mudryi National Law Academy of Ukraine. Series: Economic theory and law / edited by A. P. Hetman and others. Kharkiv: Pravo. Issue 1. pp. 7–16.* (in Ukrainian)